

Sygn. akt I C 719/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Rudkowska – Ząbczyk

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **S. D. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Prezesowi (...) W.**

o **zapłatę**

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda S. D. (1) na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa - Prezesa (...) we W. kwotę 7 200,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygnatura akt I C 719/13

UZASADNIENIE

Powód S. D. (1) w pozwie wniesionym przeciwko Skarbowi Państwa –Prezesowi (...) we W. domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 5 000 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powyższego żądania podniósł, że Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu wydał postanowienie z dnia 20 sierpnia 1990 r. w sprawie o sygnaturze akt II K 45/90, o zarządzeniu wykonania w stosunku do niego kary, co skutkowało bezprawnym pozbawieniem go wolności w okresie od dnia 13 lutego 1991 r. do dnia 14 grudnia 1992 r. Minister Sprawiedliwości nie zareagował w stosowny sposób i w stosownym czasie na jego skargę, kierowaną do niego jeszcze przed wykonaniem zarządzonej kary pozbawienia wolności. Z uwagi na to, że akta sprawy II K 45/90 zostały wybrakowane za zgodą Archiwum Państwowego, powód został pozbawiony możliwości wznowienia postępowania w tej sprawie lub wniesienia kasacji. Obecnie pozostaje mu tylko prawo do żądania odszkodowania i zadośćuczynienia za bezprawne pozbawienie wolności i bezprawne ściganie listem gończym. Dodał, że jest byłym funkcjonariuszem (...) i jego życie i zdrowie w warunkach izolacji więziennej było cały czas zagrożone. Doznał dużego stresu z tego powodu, co postawiło trwały ślad w jego psychice. Z tego te powodu po opuszczeniu zakładu karnego przez 20 lat był zarejestrowany jako bezrobotny.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego stanowiska podniosła, że przed Sądem Okręgowym w Warszawie toczy się tożsama sprawa, co stanowi podstawę odrzucenia niniejszego pozwu. Dalej podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powoda w całości. Trzyletni termin przedawnienia (liczony od dnia dowiedzenia się powoda o szkodzie i osobie obowiązanej

do jej naprawiania) zaczął biec w dniu wydania przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków postanowienia o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności, tj. w dniu 20 sierpnia 1990 r., zaś najpóźniej w dniu 13 września 1990 r., kiedy to Sąd Okręgowy we Wrocławiu utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie, a tym samym powód musiał być świadom nieuchronności odbycia orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności. Termin przedawnienia upłynął więc w roku 1993 r., a z pewnością najpóźniej w roku 2000, tj. dziesięć lat od daty zdarzenia wywołującego.

Niezależnie od powyższego strona pozwana wskazała, że powód nie wykazał żadnej z przesłanek koniecznych, warunkujących powstanie odpowiedzialności Skarbu Państwa. Konieczną przesłanką odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych na podstawie art. 417 k.c. w brzmieniu sprzed 9 września 2004 r. była wina funkcjonariusza. Podniosła, że ani wobec sędziego rozpoznającego sprawę w zakresie zatrzymania, ani wobec Prezesa (...) we W., z których działaniem bądź zaniechaniem powód wiąże swoje roszczenie, nie został wydany prawomocny wyrok skazujący. Co więcej, w obu przypadkach prokuratura odmówił wszczęcia śledztwa. Ponadto, powód nie wykazał wadliwości w działaniu Ministra Sprawiedliwości, nawet w postaci zaniechania, tj. wydania odpowiedzi na skargę w niewłaściwym, zdaniem powoda, czasie. Z uwagi na niedostrzeżenie przez pozwanego jakichkolwiek uchybień w postępowaniu karnym dotyczącym powoda odmówiono podjęcia dalszych czynności, jak również nie znaleziono podstaw do wniesienia rewizji nadzwyczajnej. Wydanie przedmiotowego rozstrzygnięcia nawet w czasie satysfakcjonującym powoda nie wpłynęłoby więc w żaden sposób na dalszy bieg wydarzeń i nie zwalniałoby powoda od konieczności odbycia kary. Strona pozwana dodała, że skoro powód jako statio fisci dookreślił Prezesa (...) we W., to zarzut dotyczący Ministra Sprawiedliwości był chybiony.

Ponadto, powód nie wykazał dalszych przesłanek odpowiedzialności tj. szkody, krzywdy i jej wysokości. W szczególności, powód nie wykazał doznanego przez siebie uszczerbku tj. nieodwracalnych zmian w jego psychice.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 23 lutego 1990 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 45/90, powód S. D. (1) został skazany na karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat za przestępstwo niealimentacji. Powyższym wyrokiem nałóżono na niego również obowiązek łżenia na utrzymanie dzieci.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 29 kwietnia 2010 r., sygnatura akt 2 Ds. 76/10, k. 3-5; postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 1 października 2010 r., sygnatura akt 3 Ds. 159/10, k. 6-7)

Postanowieniem z dnia 20 sierpnia 1990 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków zarządził S. D. (1) wykonanie kary dwóch lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 23 lutego 1990 r. (sygnatura akt II K 45/90). Przyczyną zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności było niewykonywanie orzeczonego w wyroku obowiązku łżenia na utrzymanie dzieci w okresie od lutego do listopada 1990 r. Powyższe postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 13 września 1990 r.)

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 29 kwietnia 2010 r., sygnatura akt 2 Ds. 76/10, k. 3-5; postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 1 października 2010 r., sygnatura akt 3 Ds. 159/10, k. 6-7)

Powód występował do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o wniesienie rewizji nadzwyczajnej. W dniu 8 czerwca 1993 r. powód uzyskał odpowiedź odmowną Ministra Sprawiedliwości.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 29 kwietnia 2010 r., sygnatura akt 2 Ds. 76/10, k. 3-5; postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 1 października 2010 r., sygnatura akt 3 Ds. 159/10, k. 6-7)

W związku z zarządzeniem wykonania kary pozbawienia wolności w okresie od 13 września 1990 r. do dnia 13 lutego 1991 r. powód poszukiwany był listem gończym. W dniu 13 lutego 1991 r. powód został zatrzymany celem odbycia orzeczonej kary pozbawienia wolności. Karę tę powód odbywał od dnia 13 lutego 1991 r. do dnia 14 grudnia 1992 r.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 29 kwietnia 2010 r., sygnatura akt 2 Ds. 76/10, k. 3-5; postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 1 października 2010 r., sygnatura akt 3 Ds. 159/10, k. 6-7)

Powód był funkcjonariuszem (...).

(dowód: świadectwo Szkoły (...)z dnia 29 stycznia 1972 r., k. 11)

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 25 lutego 1991 r., sygn. akt II K 60/91, powód S. D. (1) został skazany na karę pozbawienia wolności za przestępstwo niealimnetacji w okresie od lutego do listopada 1990 r. Przypisane tym wyrokiem powodowi przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego dotyczyło innego okresu niż przypisanego wyrokiem z dnia 23 lutego 1990 r. wydanego w sprawie o sygnaturze akt II K 45/90.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 29 kwietnia 2010 r., sygnatura akt 2 Ds. 76/10, k. 3-5; postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 1 października 2010 r., sygnatura akt 3 Ds. 159/10, k. 6-7)

W dniu 25 marca 2010 r. powód złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez Sędziego Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków przestępstwa przekroczenia uprawnień w związku z wydaniem przez niego postanowienia o zarządzeniu powodowi wykonania kary pozbawienia wolności. Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2010 r. prokurator odmówił wszczęcia śledztwa wobec przedawnienia karalności czynu.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 29 kwietnia 2010 r., sygnatura akt 2 Ds. 76/10 k. 3-5)

W dniu 3 września 2010 r. powód złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez Ministra Sprawiedliwości przestępstwa niedopełnienia obowiązków przez nieudzielenie odpowiedzi na skierowaną przez niego skargę na postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 20 sierpnia 1990 r. o zarządzeniu wykonania kary dwóch lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 23 lutego 1990 r., sygnatura akt II K 45/09. Postanowieniem z dnia 1 października 2010r. prokurator odmówił wszczęcia śledztwa wobec przedawnienia karalności czynu.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 1 października 2010 r., sygnatura akt 3 Ds. 159/10, k. 6-7)

Wyrokiem z dnia 28 marca 2011 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt III Ko 2/11, Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił wnioski powoda o odszkodowanie i zadośćuczynienie. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 października 2011 r. (sygnatura akt II AKa 306/11).

(dowód: pismo Prokuratora Generalnego z dnia 13 września 2012 r., k. 8-10)

Powód wystąpił do Prokuratora Generalnego o wniesienia na jego korzyść kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 19 października 2011 r., jednak bezskutecznie.

(dowód: pismo Prokuratora Generalnego z dnia 13 września 2012 r., k. 8-10)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że świadczenie strony pozwanej, którego spełnienia powód domagał się w niniejszej sprawie, stanowiło zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych, tj. wolności, na skutek zarządzenia wobec niego przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków kary dwóch lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 23 lutego 1990 r. (sygnatura akt II K 45/90).

Zgodnie z art. 448 zd. 1 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków

potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Jednocześnie, zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonania naruszenia może on żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na skutecznie podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń majątkowych powoda dochodzonych przez niego w związku z naruszeniem dóbr osobistych. Zdaniem Sądu termin przedawnienia, o którym mowa w przepisach Tytułu VI Kodeksu cywilnego o czynach niedozwolonych (art. 442¹ k.c.), dotyczy wszelkich roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, w tym też roszczeń majątkowych o naprawienie krzywdy niemajątkowej. Do kategorii roszczeń, które ulegają przedawnieniu w trybie art. 442¹ k.c. zalicza się zatem także roszczenia majątkowe o zadośćuczynienie z art. 448 k.c. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach dnia 25 czerwca 2013 r., I ACa 375/13).

W niniejszej sprawie zastosowanie znajdował przepis art. 442 § 1 k.c. obowiązujący do dnia 10 sierpnia 2007 r. i uchylony ustawą z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U., Nr 80, poz. 538). Zgodnie z powołanym przepisem roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. W świetle okoliczności niniejszej sprawy Sąd uznał, że datą od której należało liczyć początek trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń, była chwila zatrzymania powoda celem wykonania zarządzonej wobec niego kary pozbawienia wolności, tj. 13 lutego 1991 r. W tym bowiem dniu powód został faktycznie pozbawiony wolności, który to czyn uważał za naruszający jego dobra osobiste. Należy podkreślić, że już wówczas powód miał już pełną świadomość krzywdy, jaka została mu wyrządzona przez pozbawienie wolności oraz podmiotu, który naruszenia tego dokonał. Termin przedawnienia roszczeń z tego tytułu upłynął więc w dniu 13 lutego 1994 r. Skoro zatem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony dopiero w dniu 13 marca 2013 r., to należało uznać, że strona pozwana miała prawo uchylić się od spełnienia dochodzonego pozwem świadczenia.

Na marginesie jedynie należało podnieść, że roszczenie powoda byłoby przedawnione nawet przy założeniu maksymalnego dziesięcioletniego okresu przedawnienia liczonego od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. W takim bowiem wypadku roszczenie uległoby przedawnieniu w dniu 13 lutego 2001 r., a zatem także przed wniesieniem pozwu w niniejszej sprawie.

Niezależnie od powyższego zdaniem Sądu w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności strony pozwanej z tytułu naruszenia dóbr osobistych powoda. Z powołanego przepisu art. 24 k.c. wynika, że przesłankami ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie, są naruszenie (zagrożenie) dobra osobistego innej osoby oraz bezprawny charakter działania wywołującego wskazany skutek. Bezprawność zachowania prowadzącego do naruszenia (zagrożenia) dóbr osobistych, polega zaś na niezgodności z szeroko pojętym prawem i zasadami współżycia społecznego. Wśród okoliczności, które mogą wyłączać bezprawność naruszenia (zagrożenia) dóbr osobistych, wymienia się między innymi działanie w ramach porządku prawnego, wykonywanie prawa podmiotowego, konieczność ochrony innego wyżej postawionego dobra oraz ogólną klauzulę zasad współżycia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z 19 października 1989 r., II CR 419/89, OSP 1990, nr 11-12, poz. 377).

Z całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie wynikało, że pozbawienie powoda wolności nastąpiło w wykonaniu prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 20 sierpnia 1990 r., którym zarządzono powodowi wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 23 lutego 1990 r. (sygnatura akt II K 45/90). W związku z tym, że do pozbawienia powoda wolności doszło na skutek wykonania prawomocnego orzeczenia Sądu, a zatem było to działanie w ramach porządku prawnego, nie miało ono cech bezprawności. Podobnie, „ograniczenia wolności” jakich doznał powód w związku z ukrywaniem się przed organami wymiaru sprawiedliwości w związku z zarządzeniem wobec niego

wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem, nie wiązały się z bezprawnym działaniem strony pozwanej, a nadto, były wynikiem dobrowolnej decyzji powoda, który postanowił uchylać się od odbycia orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności i w tym celu ukrywał się przed organami wymiaru sprawiedliwości.

Zauważyć przy tym należało, że przyczyną zarządzenia wobec powoda wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem z dnia 23 lutego 1990 r., sygn. akt II K 45/90, było nierealizowanie orzeczonego w wyroku obowiązkułożenia na utrzymanie dzieci. Wskazana okoliczność stanowiła fakultatywną podstawę zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie art. 75 § 2 k.k. Nieistotne w tym względzie było to, że powód został skazany za przestępstwo niealimentacji popełnione w dalszym okresie, tj. od lutego do listopada 1991 r. (wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków z dnia 25 lutego 1991 r., sygn. akt II K 60/91). Instytucja warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności i jej zarządzenia jest niezależna od kwestii odpowiedzialności karnej danej osoby za czyn, który może stanowić podstawę zarządzenia wykonania kary orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji.

W niniejszej sprawie Sąd nie dopatrył się podstaw do odrzucenia pozwu. Sprawa, którą powód wytoczył przed Sądem Okręgowym w Warszawie została prawomocnie zakończona umorzeniem postępowania w związku z cofnięciem pozwu przez powoda. Nie zachodziła więc zawisłość sporu, ani powaga rzeczy osądzonej (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, obowiązek zwrotu tychże kosztów spoczywał na powodzie jako na stronie przegrywającej sprawę w całości. Koszty poniesione przez stronę pozwaną obejmowały kwotę 7 200,00 zł, na którą składały się koszty zastępstwa prawnego ustalone zgodnie z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Z/

1. odnotować;
2. odpis doręczyć:
  - Powodowi;
  - Radcy (...);
3. kal. 14 dni.

19 listopada 2013 r.